

MEDISON

חמד

משרד החינוך

מדינת ישראל

משרד החינוך

מדינת ישראל

מזן התלמוד

סדר נשים. מסכת בבא בתרא דף ה'

אמר ריש לקיש: הקובע זמן לחברו ואמר לו "פרעתך בתוך זמני", אינו נאמן, ולזואי שיפרע בזמנו. אביי ורבא דאמרי תרווייהו: עביד איניש דפרע בנו זימניה, זימנין דמתרמו ליה זווי, אמר איזיל איפרעיה כי היכי דלא ליטרדן.

דאמרי תרווייהו - שאמרו שניהם
עביד איניש - עשוי אדם
בנו זימניה - בתוך זמנו

הסבר: לדעת ריש לקיש, אדם שאמור לפרוע את חובו בזמן מסוים, אינו נאמן לטעון שפרע את החוב לפני זמנו, כי רוב האנשים אינם נוהגים לעשות כן. ואילו אביי ורבא דאמרי שפרע אדם פורע את חובו לפני המועד, אם הזדמן לו כסף והוא לא רוצה להיות טרוד בכך מאוחר יותר.

★ | מן ההסטוריה

המרד הערבי הגדול

המרד הערבי הגדול, המכונה גם מאורעות תרצ"ו-תרצ"ט, היה מרד מאורגן שפרץ בארץ בשנת תרצ"ו. מטרת הערבים במרד היו למנוע הקמת מדינה יהודית, לפגוע בהתיישבות ולשכנע את הבריטים לקבל את דרישות הציבור הערבי. במהלך המרד תקפו הערבים יישובים יהודים, מוסדות בריטים ונציגי שלטון, ובנוסף לכך הכריזו על שביתה כללית כדי לפגוע במשק. למעלה מ-400 יהודים נרצחו במאורעות, ומספר יישובים קטנים נחרבו או ננטשו. המרד לא השיג את מטרתו, ובסופו של דבר גרם יותר נזק לערבים מאשר ליישוב היהודי, שהמשיך לגדול ולהתחזק.

לוחמי כנופיות ערביות בתקופת המרד הערבי הגדול (1936) (Wikipedia, hanini)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המניש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:14	כניסת שבת: 20:10
יציאת שבת: 20:30	יציאת שבת: 21:20
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:29	כניסת שבת: 21:05
יציאת שבת: 20:33	יציאת שבת: 22:46

סדר טיקין | מסכת בבא בתרא ה"א

פרשת קרח | כ"ד - ל' בסיון תשפ"ד (30 ליולי - 6 ליולי 2024)

דף ה': החזרת הלואה לפני הזמן

ראובן לוו כסף מחברו שמעון והם קבעו ביניהם שההלואה תהיה לשלושה חודשים. בדינה כשהסתימו שלוש חודשי ההלואה, תבע שמעון המלווה את ראובן לדין תורה. הוא הביא עדים שאכן נערכה ההלואה והוא מבקש שראובן יחזיר לו את הכסף. **תגובתו של ראובן היתה שהוא כבר לפני חודש וחצי החזיר את הכסף.**

האם ראובן נאמן בדבריו ובטענתו? האמורא ריש לקיש אומר שהוא אינו נאמן, כי לא מסתבר שאדם שלווה כסף לזמן קצוב יחזיר את הכסף לפני הזמן. אביי ורבא חולקים ואומרים שהוא נאמן. כי לפעמים קורה שאדם מקבל סכום כסף והוא מעדיף להחזיר אותו למלווה עוד לפני מועד הפרעון.

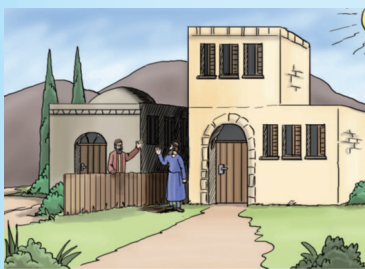
דף ו': הלואה ופירעון

ראובן טוען לשמעון: "לית ממני 100 זוז, בבקשה החזר לי", ואילו שמעון טוען: "אני לא חייב לך". יכול להיות ששמעון וטען "אני לא חייב לך כי מעולם לא הלויית לי כסף", ויכול להיות שהוא טוען: "נכון שהלויית לי, אבל כבר החזרתי לך פיצד על הדינים לפסוק בויכוחים מסוג זה?"

הדינים אומרים לתובע: "הבא ראיה שאתה צודק ותקבל את הכסף".

ומה יהיה אם אחרי שהתובע הביא עדים שנערכה הלואה, קם הנתבע ואומר: "נכון, שיפירתי שאמרתי בהתחלה שלא לוייתי, אבל באמת כן לוייתי אלא שכבר פרעתי את החוב", האם הוא יהיה נאמן? התלמוד אומר שלא, כי בעצם זה שהוא אמר בהתחלה שהוא לא לווה הרי הוא כאילו הודה שהוא לא פרע. הלכה זו מכונה "כל האומר לא לוייתי - כאומר לא פרעתי".

דף ז': השכנים והקיר החדש

מעשה באדם שבנה בחצרו קיר גבוה, קרוב מאוד לבית של השכן עד שהקיר הסתיר לו את אור השמש. הגיע אליו השכן ותבע ממנו לשבור את הקיר. אמר לו בונה הקיר: "אני אסתום לך את החלונות ובמקומם אפרוץ חלונות חדשים על חשבוני, במקום גבוה יותר, שם הקיר שבניתי אינו מסתיר את

האור". אולם בעל החלונות סירב וטען: "כשאתה תפתח לי חלונות חדשים אתה תכה בפטיש על הקיר, וממהלומות הפטיש עלול להיחלש כל הקיר מהקטע שמעל החלונות עד הגג". אמר לו בעל הקיר: "אז נשבור את כל הקיר מגובה החלונות החדשים עד התקרה ונעשה קיר חדש". אולם גם לזה בעל החלונות לא הסכים בטענה שהחיבור בין החלק הישן לחדש אינו מתקיים היטב. אמר לו בעל הקיר: "נשבור את כל הקיר ונבנה חדש!" השיב בעל החלונות: "קיר חדש אינו מתחבר כל כך טוב לקירות ישנים". אמר לו בעל הקיר: "אז אני מוכן לשבור את כל הבית ואבנה לך בית חדש, ובינתיים אשכור לך דירה לגור בה". אבל בעל החלונות סירב בטענה שאינו רוצה לטרוח לעבור דירה מי צודק? התלמוד אומר שבעל החלונות צודק בכל טענותיו!

מתפללים

שגיא בן ה-15 התחיל ללכת לפני כמה חודשים לחדר כושר. במשך הזמן הוא התחיל לבלות שם יותר ויותר שעות באימונים ותרגילי כושר, לדבריו כדי לפתח את הגוף ולהיות בכושר טוב. הדבר הזה בא על חשבון דברים אחרים ועורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שעם כל הכבוד לשמירה על כושר ובניית שרירי הגוף, לא צריך להגזים ולהיסחף. גוף שרירי זו לא מטרה בחיים, ובוודאי לא כשזה לוקח כל כך הרבה שעות ובא על חשבון דברים אחרים. לדעתם שגיא ממש מגזים.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה אמרו שאם זה מה שהוא רוצה לעשות וזה משמח אותו, אז גם אם זה הרבה מאוד שעות וגם אם זה על חשבון דברים אחרים, זה בסדר. זה מחזק את שגיא ומשמח אותו.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא 'דילמה' עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים!

על המפה

כפר הנוער ימין אורד

ימין אורד הוא כפר נוער פנימייתי ליד הכרמל. הוא נקרא על שם אורד וינגייט, הקצין הבריטי שסייע להגנת היישוב היהודי. היישוב נוסד ב-1953 ונקרא בתחילה כפר וינגייט. בשנת 2000 הוקמה בו המכינה הקדם-צבאית ימין אורד. במהלך השריפה בכרמל ב-2010 התפנו תושבי הכפר, ורבים מהמבנים שבו נפגעו. בכפר מתגוררים ומתחנכים כ-500 בני נוער עולים חדשים ממדינות שונות.

פסיפס על קיר חדר האוכל המציג את מפת הכפר (Wikipedia, Ori)

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

תלמוד ישראלי לימוד קהילתי, צעירי הנבעה - מודיעין

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

המושג השבועי

נפש בריאה בגוף בריא

"נפש בריאה בגוף בריא" הוא פתגם נפוץ האומר שיש לשמור על בריאות הגוף כדי לשמור על בריאות הנפש. הרב קוק כתב בספרו "אורות התשובה": "נשמה בריאה בגוף בריא מוכרחת היא לבא לידי האושר הגדול של תשובה". זאת בניגוד לתפיסות לפיהן ניתן לחזק את הנפש רק באמצעות סגפנות והחלשה של הגוף.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

לוח שנה

סומט וולסטוטט עזאטט וולסטוטט
 17 זל עולט 1661 וולטט זלען סומט
 'סומטוטט סומטוטט סומטוטט וולט
 'ולסטוטט וולטוטטוטט וולטוטטוטט
 'סומטוטט סומטוטטוטטוטט

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הוא האיש המרכזי בציור?
- 2 לאיזו יחידה השתייכו הלוחמים שבציור?
- 3 מה הקשר של הדמות להודו וחבש?
- 4 למה רומז המטוס שצולל בציור ומתי זה קרה?

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

מי אני? | 👤

1. הכינוי שלו היה "הידיד".
2. הקים את פלגות הלילה המיוחדות.
3. למרות שלא היה יהודי, סייע רבות להגנת היישוב היהודי בארץ.
4. נהרג בהתרסקות מטוס בהודו.

סומטוטטוטטוטט

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260	5258	4900	4800	4650	4260	
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

המילה הראשונה בפרשה מלמדת אותנו רבות על המחלוקת הגדולה של קרח ומשה קרח טען טענות אידאליסטיות במסווה של ייצוג ענייני הכלל, אבל בפועל הוא חיפש וביקש לספק את האינטרסים האישיים שלו ולכן הפרשה פותחת במילה "ויקח".

כשאדם מחפש לקחת, להרוויח, להוסיף לעצמו, מיד צריכה להידלק נורת אזהרה, גם אם הטיעונים והשכנועים שלו מבוססים על מילים גבוהות ועל אידאלים חשובים.

על מחלוקת כזו אמרו חז"ל שהיא אינה לשם שמים, כי בסוף מה שהניע אותה היה חיפוש עצמי של קרח אחר מעמד, כבוד ותפקיד. מחלוקת אמיתית היא כזאת בה האדם שם את רצונותיו בצד ומחפש להגיע לאמת הזכה מבלי לדרוש דבר לעצמו, ומחלוקת כזו - סופה להתקיים.

דף ח': פטור מתשלום מיסים

בדף זה מספר התלמוד על מכתב ששלח דריוש מלך פרס לאחד ממושללי המחוזות שלו, מושל "עבר הנהר פרת" ובו הוא הזכיר ש**שבשום אופן לא יגבה מיסים שונים מן החכמים היהודים "אנשי כנסת הגדולה"** - אספת חכמים שהנהיגה את עם ישראל בימי גלות בבל, שהתגוררו באזור שליטתו.

אכן כך גם ההלכה וישנם כמה וכמה סוגי מיסים שאין מטילים אותם על תלמידי חכמים, למשל מיסים שנועדו לממן את שמירת העיר. אם זקוקים לשפץ את החומה והחליטו לגבות מכל התושבים מס מיוחד - תלמידי החכמים פטורים מן המס ובשל כך יתר התושבים משלמים מעט יותר.

דף ט': מעלת הצדקה

ישנה הלכה בנושא נתינת צדקה האומרת ש**אפילו עני מרוד שבדרך כלל פטור מלתת צדקה, ישתדל לכל הפחות לתת שלישי שקל לצדקה בכל שנה.** (מדובר בשליש שקל שנהוג היה בזמן חז"ל).

התלמוד מוסיף ואומר ש**מי שמעורר את האנשים לתרום צדקה, זוכה לשכר גדול אפילו עוד יותר מאלה הנותנים את הצדקה.**

על זכות מצות צדקה לומדים בדף זה פרט חשוב: בזמן שביית המקדש היה קיים, אדם היה יכול להביא קורבן, ובכך היו חטאיו מתכפרים לו. בימינו, לאחר החורבן, אדם יכול לתת צדקה והדבר נחשב לו כאילו הקריב קורבן.

דף י': טורנוסרופוס הרשע

היה אדם מגדולי רומא שכונה בפי חז"ל **טורנוסרופוס הרשע. לאחר ששימש כמה שנים באחת המשרות הבכירות ברומא, הוא מונה ל"נציב יהודה" - שליט אזור יהודה שבארץ ישראל.** לאחר החורבן עוד ניצבו על תילם שרידים מההיכל של בית המקדש וטורנוסרופוס הורה לחרוש את כל אזור הר הבית כדי שלא ישאר זכר מבית המקדש. לאחר שרבי עקיבא עבר על גזרת הרומאים והקהיל קהילות ברבים ללמדם תורה, החליטו הרומאים להוציא אותו להורג בצורה אכזרית ו**טורנוסרופוס הרשע היה זה שביצע את הרצח הנורא.**

בדף זה מובא דו-שיח שהרשע ניהל עם רבי עקיבא על אודות מצות הצדקה, במהלכו הסביר לו רבי עקיבא שנתנית הצדקה היא זכות גדולה מאוד והקב"ה רוצה ביותר שאנו ניטיב עם העניים ונטיב להם.

דף י"א: חצר שאי אפשר לחלק

יש שני אנשים שותפים, שבבעלותם חצר משותפת, והם רוצים להפסיק את השותפות ולחלוק בחצר. הם מודדים את השטח וכל אחד מקבל חצי. **אבל מה עושים אם יש שותף אחד שרוצה להפסיק את השותפות וחברו מסרב?**

בדרך כלל כל שותף זכאי לאלץ את שותפו לחלוק עמו בנכס. אבל הואיל והם שותפים בחצר קטנה מאוד, יכול השותף השני לטעון: אם אנחנו נחלוק בחצר הקטנה ישאר כל אחד מאיתנו עם שטח כה קטן שכמעט אינו שווה, כי כמעט אי אפשר להשתמש בו. **במקרה כזה השותף צודק והוא רשאי לסרב לחלוקה.**

סוג חצר כזו מכונה חצר ש"אין בה דין חלוקה" - אי אפשר להכריח את השותף לחלוק בה.

חידה!

אני דינוזאור טורף, הורידו 4 מהאות השנייה בשמי, את האות השישית החליפו מ-7 ל-60, ובמקום אור הכניסו רופ, וכך תקבלו את שמו של עריץ אחר.

(Ailoulogio - אילולוגיו: טורפוט)

עלנות השוא

- מה ציווה מלך פרס את מושל עבר הנהר?
- כמה צדקה חייב לתת עני מרוד?
- מי הוציא להורג את רבי עקיבא?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון